

УДК:338.2

Катерина О. Шіковець, Галина М. Квіта

Київський національний університет технологій та дизайну

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ БІЗНЕС-АНАЛІТИКІВ У ВНЗ УКРАЇНИ

У статті розглянуто актуальну проблему потреби, на сучасному ринку зайнятості населення України, фахівців з бізнес-аналітики. Проведено глибоке дослідження оплати праці фахівців за останні декілька років, та визначено середню заробітну плату. Запропоновано впроваджувати підхід business intelligence, що є окремим напрямом інформаційних технологій, фахівцям з бізнес-аналітики, під час прийняття управлінських рішень, із використанням систем підтримки прийняття рішень.

Ключові слова: фахівці з бізнес-аналітики, бізнес-аналітичні платформи, business intelligence (bi-рішення).

Катерина О. Шіковець, Галина М. Квіта

Київського національного університету технологій та дизайну

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ПОДГОТОВКИ БИЗНЕС-АНАЛИТИКОВ В ВУЗ УКРАИНЫ

В статье рассмотрено актуальную проблему потребности на современном рынке труда Украины специалистов по бизнес-аналитике. Проведено глубокое исследование оплаты труда специалистов за последние несколько лет, и определена средняя заработная плата. Предложено использовать подход business intelligence, который есть отдельным направлением информационных технологий, специалистам по бизнес-аналитике, для принятия управленческих решений, с помощью систем поддержки принятия решений.

Ключевые слова: специалист по бизнес-аналитике, бизнес-аналитические платформы, business intelligence (bi-решения).

Katerina O. Shikovets, Galina H. Kvita

Kyiv National University of Technology and Design

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL BASES PREPARATION OF BUSINESS-ANALYSTS IN INSTITUTION OF UKRAINE

In the article the issue of the day of necessity is considered at the modern market of labour of Ukraine of specialists for business to analytic geometry. A deep study is undertaken pay labour of specialists in the last few years, and a middle salary is certain. It is suggested to take approach business intelligence, that is separate direction of information technologies, to the specialists for business to analytic geometry, for the acceptance of administrative decisions, by means of the systems of support of making decision.

Keywords: specialist for business to analytic geometry, business-analytical platforms, business intelligence (bi decisions).

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями В умовах нестабільного економічного становища в Україні і зростаючої жорсткої конкуренції виникає необхідність використовувати нові інструменти при прийнятті управлінських рішень керівниками всіх рівнів. Причому, необхідним, в процесі застосування зазначених вище інструментів, є врахування складності технологічних процесів, зростання рівня їх технічної оснащеності, забезпечення високих темпів розвитку науки і техніки.

Сучасні умови ведення бізнесу потребують гнучкого корегування цілей і задач управління, а для забезпечення процесу підтримки прийняття рішень керівникам необхідна достовірна, своєчасна і повна інформація як про поточний стан справ, так і про розвиток ситуації у майбутньому. Це зумовлює застосування ефективних інформаційних систем на базі бізнес-аналітичних платформ, що нададуть можливість керівникам перетворювати дані в інформацію про ситуацію, що склалася на даний час, а потім інформацію в знання для управління бізнесом. Тобто, виникає гостра потреба у підготовці фахівців з бізнес-аналітики, які б мали змогу застосовувати сучасні інформаційні системи для прийняття бізнес-рішень.

Аналіз останніх публікацій по проблемі Значний внесок у розробку теоретичних та методичних аспектів бізнес-аналітики внесли такі відомі вітчизняні та зарубіжні вчені, як: В.Бариленко, І.Корніпаєв, Н.Паклін, В.Орешков, М. Ротер, Д. Шук, Л. Расселл Дж. Еддісон.

Невирішені частини дослідження Під час прийняття управлінських рішень перед керівниками підприємств постає проблема обробки великого обсягу інформації, яку необхідно враховувати для формування оптимальних обґрунтованих рішень. Це призводить до ситуації, коли стає неможливо ефективно управляти компанією без використання сучасних засобів інформаційного забезпечення, а саме, методів і засобів автоматизації бізнес-аналізу. Ці технології бізнес-аналітики, що дають організаціям можливість перетворювати накопичуються дані в інформацію про бізнес, а потім інформацію — в знання для управління бізнесом, об'єднуються під терміном *business intelligence* або *bi* рішення.

Мета дослідження полягає у вивченні ринку зайнятості фахівців з бізнес-аналітики, та обґрунтуванні доцільності використання керівниками організацій інструментів бізнес-аналізу при прийнятті управлінських рішень.

Виклад основних результатів та їх обґрунтування

В сучасному суспільстві під бізнес-аналітикою (англ. *Business Intelligence*, скорочено *BI*) розуміють процес перетворення даних в інформацію, тобто у нові знання, які можуть бути використані для збільшення ефективності та конкурентоздатності підприємства. Отже, бізнес-аналітика – це процес вилучення багатоаспектної інформації і перетворення її в знання для ефективного управління бізнесом, який здійснюється кінцевими користувачами

за допомогою спеціальних технологій, методів і засобів. ВІ-рішення орієнтовані на аналіз певного виду бізнесу або процесу (безперервне виробництво, роздрібний бізнес, управління проектами і т.п.) або кола завдань в бізнесі (маркетинг, управління запасами, бюджетування і т.д.). Вони включають в себе різні методики і засоби автоматизації, які є допоміжними і служать для підтримки прийняття рішень [1].

Потужним інструментом бізнес-аналітика є бізнес-аналіз. Тому, бізнес-аналіз – це більш детальна оцінка ідеї нового продукту з погляду потрібних інвестицій, очікуваних обсягів продажів, цін, витрат, розмірів прибутків і планованого повернення на інвестиції. Він включає також аналіз ринку і прогноз продажів. Мета аналізу полягає в оцінці існуючих і потенційних конкурентів, вивченні існуючих конкурентних умов, а також визначенні сильних і слабких сторін головних конкурентів. Причому, чим сильніші позиції на ринку займають відомі фірми, тим менш привабливі шанси виходу на цей ринок з ідеєю нового продукту. Правильно проведений бізнес-аналіз вимагає витрат часу і грошей на роботу досвідчених аналітиків, які повинні мати досвід і знання у фінансовій, маркетинговій, інженерно-конструкторській та виробничій областях, а також у стратегічному плануванні. Кінцева мета бізнес-аналізу – дати аргументовану, доскональну і зважену оцінку прибутковості пропонованого нового продукту. Такий аналіз включає вивчення сегментів ринку, оцінку потенціалу ринку; прогноз продажів і планованих витрат на розробку продукту; приблизні оцінки необхідних обсягів інвестицій у виробниче устаткування, поточні активи і освоєння ринку; оцінку витрат на виробництво і маркетинг продукту; визначення ймовірного рівня цін, прибутковості і окупності інвестицій протягом життєвого циклу продукту та прийняття оптимальних рішень [2].

Система підтримки прийняття рішень (СППР) - це комп'ютерна автоматизована інформаційна система, покликана допомогти особам, які приймають рішення в складних для повного і об'єктивного аналізу областях діяльності. Підтримка прийняття рішень на сучасному підприємстві є ключовим аспектом розвитку бізнесу. Сучасні системи підтримки прийняття рішень виникли у результаті злиття управлінських інформаційних систем і систем управління базами даних, як системи, що максимально пристосовані до розв'язування задач щоденної управлінської діяльності, і є інструментом, щоб надати допомогу тим, хто вирішує (робить) вибір. За допомогою СППР може проводитись вибір рішень у певних неструктурованих і слабо структурованих задачах, у тому числі й тих, що мають багато критеріїв. Для забезпечення процесу підтримки прийняття рішень необхідно своєчасно надати відповідальним особам достовірну інформацію, як про поточний стан справ, так і про можливості, що існують на даний момент і в майбутньому, яка повинна бути актуальною і цілісною.

На сьогоднішній день бізнес-аналітика (BI) сформувалося в самостійний напрямок індустрії інформаційних технологій (IT), що динамічно розвивається. Саме на цьому напрямку більше п'ятнадцяти років спеціалізується компанія «Терен» - провідний російський постачальник рішень Business Intelligence. Основні принципи роботи даної компанії полягають у тому, що пропонуються певні ві-рішення, за допомогою яких вирішуються задачі управління. Підхід, при якому всі послуги та програмні засоби замовник отримує від єдиного постачальника, дозволяє скоротити ризики проекту і знизити загальну вартість володіння системою [1,3].

А, наприклад, у консалтинговому бізнесі, бізнес-аналітиком називається позиція консультанта, який орієнтований на спілкування і формалізацію вимог кінцевих користувачів з урахуванням основного бізнесу організації.

Міжнародний Інститут Бізнес-Аналізу (ІВА, International Institute of Business Analysis) визначає бізнес-аналітика «як посередника між зацікавленими особами для збору, аналізу, комунікації і перевірки вимог щодо зміни бізнес-процесів, регламентів і інформаційних систем. Бізнес-аналітик розуміє проблеми і можливості бізнесу в контексті вимог і рекомендує рішення, що дозволяють організації досягти своїх цілей» [3].

Отже, бізнес-аналітик – це фахівець, задачею якого є детальне вивчення структури компанії, виявлення проблем та пошук шляхів їх успішного розв'язання.

В своїй діяльності бізнес-аналітик часто використовує ланцюг вирішення управлінської проблеми, який наведено на рис.1 [4].

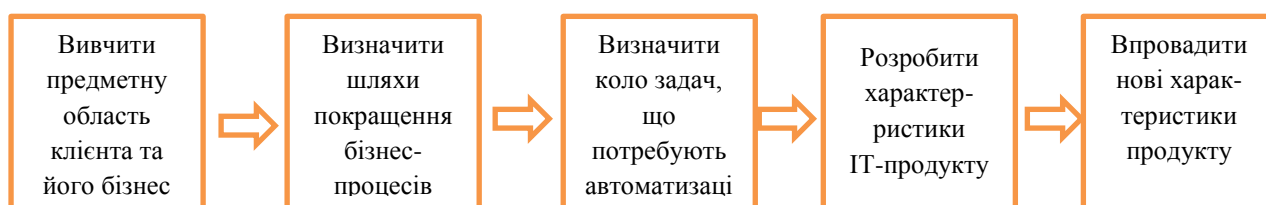

Рис. 1 Ланцюг вирішення управлінської проблеми бізнес-аналітиком

Однак треба зазначити, що термін бізнес-аналітик не є сталим, часто для найменування фахівців, що виконують його функції використовуються синоніми – системний аналітик, аналітик вимог. Варто зазначити, що професія бізнес-аналітика є високооплачуваною, престижною та перспективною, а самі фахівці користуються попитом на ринку праці [5,6].

Тому, з метою покращення механізму адаптації вищої освіти до ринка праці вищі навчальні заклади (ВНЗ) стають найважливішою ланкою формування і розвитку кадрового потенціалу країни.

Проведений аналіз ринку зайнятості населення засвідчив, що в Україні найбільша кількість вакансій фахівців бізнес-аналітиків відкрито в Київський

області, на другому місці – Харківська область, на третьому – Дніпропетровська область [7] (рис.2).

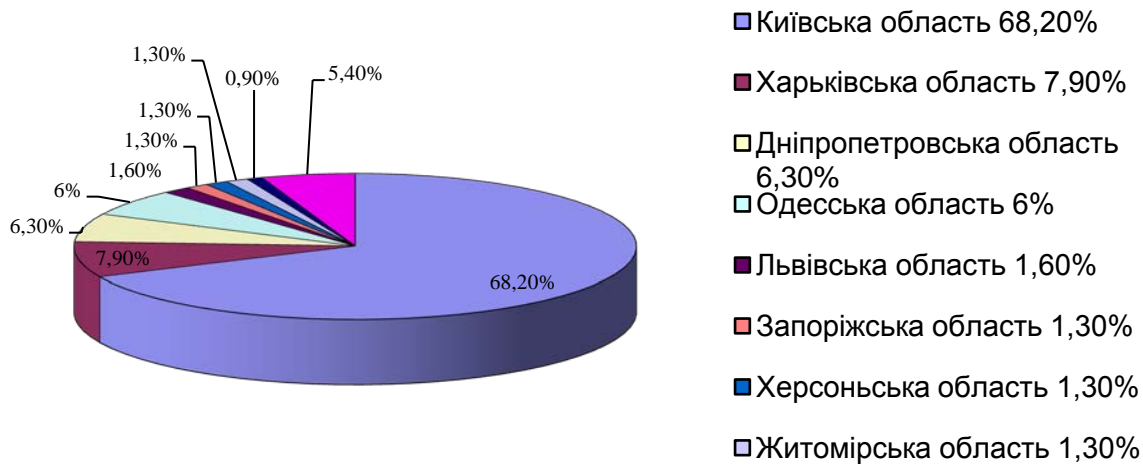

Рис. 2 Вакансії бізнес-аналітиків в Україні

Рис.3. Середня заробітна плата бізнес-аналітика в Україні (\$)

За даними Агентства з працевлаштування, рівень середньої місячної заробітної плати за 2015-2016 рр. бізнес-аналітиків в Україні становить близько 10 тис.грн, або 400\$ [1] (рис.3). Варто зазначити, що в США середньомісячна заробітна плата бізнес-аналітика становить 7336 \$, в Росії – 900\$ [7,8].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, проведене вище дослідження обґрунтовує необхідність у підготовці вищими навчальними закладами фахівців з бізнес-аналітики, які користуються попитом на ринку зайнятості населення України.

Підводячи підсумки зазначимо, що фахівці з бізнес-аналітики мають володіти теоретичними знаннями в області аналізу та моделювання бізнес-процесів. Також, корисними будуть знання інформаційних систем, бухгалтерського, фінансового та управлінського обліку. В свою чергу, фахівці з бізнес-аналітики спроможні розв'язувати широке коло управлінських задач, а саме: вивчати предметну область клієнтів та їх бізнес; визначати шляхи покращення бізнес-процесів шляхом застосування методів та засобів бізнес-аналізу; виділяти проблеми, що потребують автоматизації та розробляти характеристики ІТ-продуктів, і впроваджувати їх у бізнес-процес; пропонувати керівникам підприємств, організацій, бізнес-структур бі-рішення, що є інструментом для застосування систем підтримки прийняття рішень.

Література

1. Основы бизнес – анализа [Текст] : учеб. пособ. / под ред. В.И. Бариленко. – М. : КНОРУС. — 2013.
2. Корнипаев И. Требования для программного обеспечения: рекомендации по сбору и документированию [Текст] / Корнипаев И. — М. : Издательство «Книга по требованию», 2013. — 118 с.
3. Паклин Н.Б., Орешков В.И. Бизнес-аналитика : от данных к знаниям [Текст] / Паклин Н.Б., Орешков В.И. — М., 2013.
4. Бізнес-аналітик [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki/>. — Назва з екрану.
5. Методы бизнес-анализа [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://habrahabr.ru/post/124164/>. — Назва з екрану.
6. Бізнес-аналіз [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://rua.pp.ua/biznes-analiz-27579.html>. — Назва з екрану.
7. Обзор статистики зарплат профессии бизнес-аналитик по Украине [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://ua.trud.com/salary/2/67579.html>. — Назва з екрану.
8. Средняя заработная плата в США за 2015 год [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://usa-info.com.ua/live-usa/srednyaya-zarplata-v-ssha-v-2015-godu>. — Назва з екрану.